

VIẾT CHO NGƯỜI "ĐÃ CHẾT"

(Bài 22)

***/ Chuyện Rất Đời Nay.**

Sàigòn, sáng thứ Tư ngày June 14/2017

Buổi sáng trời Sàigòn đổ mưa; ngồi sát cửa kính, cái *laptop* để trên đui, đôi mắt nhìn xuống quán *café* bên kia đường, thấy “hứng thú” trong lòng nên không định viết gì riêng mà sẽ dành đất “*nói phải quấy đôi lời*” với các “*ông anh*” từ nước Mỹ xa xôi.

Cái “*bạc*” của tôi là như vậy. Biết Uyên Thao “*đã chết*” nên hể cứ có dịp là mây mùa thu “*bay*” mất, không cần ngại ngần áy náy! Cũng bởi biết Uyên Thao dù “*không nói được*” nhưng vẫn “*luôn chờ đọc*”, thì mây bay đã chí, xong lại bay về, không sợ gió thổi làm cho tan mất. Lúc về sẽ gửi bài Viết Cho Người “*Đã Chết*” số kế tiếp sang Virginia ngay. (Xin đừng phiền!)

*

**

1/ Nhận thư anh Đặng Văn Âu gửi TTBG,
chuyển anh Văn Quang và anh “*Tui*” cùng đọc.

Santa Ana, trưa ngày 13 tháng 6 năm 2017, 1:30 PM.

Bông Giấy em,

Từ sự ái mộ những bài viết cùng phong cách sống của em, anh đã “đánh bạo” viết email xin làm quen với em.

*Anh có cái tật là mỗi khi đọc một bài văn, bài thơ, hoặc nghe một bài nhạc hay, thường tìm cách tiếp xúc với tác giả để bày tỏ lòng biết ơn của mình đối với họ. Nhưng anh khác với một số người ở chỗ anh không “*dựa hơi*” tiếng tăm tác giả để lây được chút “*thế thân*” nào cả! Anh nghĩ, “*dựa thật*” vào tường đúc bê-tông mà còn đổ chông gọng, thì “*dựa hơi*” có nghĩa lý gì! Cho nên cả đời anh không “*dựa hơi*” ai! Hể suy nghĩ thế nào thì hành động thế ấy, cũng không là cao ngạo. Cha mẹ và người anh lớn mới là chỗ DỰA THẬT; trường hợp này không phải “*dựa hơi*”.*

*Nhân chuyến về thăm quê hương, BG viết tiếp tâm bút Cho Người “*Đã Chết*”, trong khi nhân vật chính lại đang còn sống sờ sờ ra đó!*

Em hay thiệt! Em viết cho anh Uyên Thao khi anh Uyên Thao còn sống và gửi trước cho Uyên Thao đọc để nếu Uyên Thao nhận thấy sai thì Uyên Thao lên tiếng.

Em cũng đã từng làm như thế đối với những “nạn nhân” của em, như Phan Nhật Nam, Phạm Duy, Vũ Thư Hiên, Nguyễn Gia Kiểng...

Anh khen em thật là con người sòng phẳng, xứng đáng còn hơn nhiều “bạc mỳ râu!”

Anh thích bài nhạc “Nếu Có Yêu Tôi” của nhạc sĩ Trần Duy Đức, cũng giống như mê bài thơ “Lời Mẹ Dặn” của thi sĩ Phùng Quán:

*“Yêu ai cứ bảo là yêu,
Ghét ai cứ bảo là ghét.
Dù ai cầm dao dọa giết,
Cũng không nói ghét thành yêu.
Dù ai ngon ngọt trăm chiều,
Cũng không nói yêu thành ghét”.*

**/ Và bài hát của Trần Duy Đức:*

*Có tốt với tôi thì tốt với tôi bây giờ
Đừng đợi ngày mai đến lúc tôi xa người
Đừng đợi ngày mai đến khi tôi phải ra đi
Ôi muộn làm sao nói lời tạ ơn*

*Nếu có bao dung thì hãy bao dung bây giờ
Đừng đợi ngày mai đến lúc tôi xa đời
Đừng đợi ngày mai biết đâu tôi nằm im hơi
Tôi chẳng làm sao tạ lỗi cùng người*

*Rộn ràng một nỗi đau
Nghẹn ngào một nỗi vui
Dịu dàng một nỗi đau
Ngậm ngùi một nỗi vui*

*Có nhớ thương tôi thì đến với tôi bây giờ
Đừng đợi ngày mai lúc mắt tôi khép lại
Đừng đợi ngày mai có khi tôi đành xuôi tay
Trôi dạt về đâu, chốn nào tựa nương*

*Nếu có yêu tôi thì hãy yêu tôi bây giờ
 Đừng đợi ngày mai đến lúc tôi qua đời
 Đừng đợi ngày mai đến khi tôi thành mây khói
 Cát bụi làm sao mà biết lụy người*

*Rộn ràng một nỗi đau
 Nghẹn ngào một nỗi vui
 Dịu dàng một nỗi đau
 Ngậm ngùi một nỗi vui*

Em phê bình cuốn “Tổ Quốc Ăn Năn” của Nguyễn Gia Kiểng từ nội dung đến văn phạm.

*Rồi em khen những email trao đổi giữa anh Văn Quang, anh Peter, và anh mà em đánh giá “lần đầu đọc văn của một anh ‘lính tàu bay’ thật thà như nói, lại không phạm tí lỗi văn phạm”, xong em quả quyết “đây không phải anh em nhà mặc áo thụng bái nhau”, thì **anh tin lời em nói là thực.***

Từ lâu rồi, anh chưa dám nghĩ những gì mình viết mà được gọi là văn. Thử hỏi không sướng làm sao được? Sướng “rên mé đui hui” (chữ của anh Tui dùng) đi chứ!

***/ Lời “bình” của TTBG:**

Tội nghiệp ông anh có đôi mắt thật lì trên các bãi chiến trường súng đạn, nhưng lại “không tự tin” trong chốn Văn trường mưa máu gió tanh toàn chơi trò “đánh gió” kiểu Don Quichotte của Cervantes!¹

Ngày xưa Mẹ anh dặn, “con đừng vương nghiệp Văn Chương”, vì những người bạn học nào của bà bước chân vào con đường làm nhà văn đều nghiện “oắc xì lai”, rất hư đốn.

Mẹ dặn như thế, còn ông Nguyễn Vỹ than “nhà văn An-Nam khổ như chó!” Nên anh không muốn làm nhà văn chút nào. Chẳng qua, vì “ưu thời mãn thế” mà không còn súng trên tay, đành phải cầm lên “cây bút-súng” mà múa đờ!

Bông Giấy ơi, Em có ưu thế hơn Phùng Quán, vì Phùng Quán phải “vịn câu thơ mà đứng dậy”, còn em trong tay đã có sẵn cây đàn. Em từ San José xuống Quận Cam thăm anh, bảo con trai ra xe mang cây violon kỹ vật vào để đàn cho vợ chồng anh nghe. Chỉ một hành động nhẹ nhàng đó cũng đủ cho anh thấy mình đã được điểm phúc.

¹ Don Quichotte là cuốn tiểu thuyết nổi tiếng của Miguel de Cervantes, nhà văn Tây Ban Nha, (Sep. 29, 1547-- April 22, 1616), xuất bản thành hai tập vào năm 1605 và 1615, được đánh giá là tác phẩm gây rất nhiều ảnh hưởng trong nền văn chương Tây Ban Nha từ xưa tới nay.

Anh xin tạ ơn em! Nói lời tạ ơn khi em đang còn sống!

Em đã quý anh Văn Quang như một người anh và cũng coi anh Âu là một người anh khác nữa. Anh đã nói qua email: “Anh xin hứa sẽ là người anh xứng đáng, không làm thất vọng cho em”.

Em nói “em có hai người anh ở hai phương trời cách biệt mà đều mang chung một niềm mơ ước.”

Mẹ anh hay dùng câu “thân làm tội đời”; câu ấy thật đúng cho anh và cũng đúng cho em. Quả thật anh em mình đều mang số kiếp “thân làm tội đời”.

Dưới con mắt của nhà cầm quyền cộng sản, anh thuộc thành phần phản động, nên “Một mai khi đất nước thanh bình, tôi sẽ đi thăm” như lời nhạc Trịnh Công Sơn mà anh ước mơ từ “hồi còn đánh nhau” cho đến “nay không còn tiếng súng”; vậy mà anh vẫn cứ “dở hơi” “kè kè mang trên vai cây súng bút” (như anh Văn Quang) để cho bọn họ đe “Nếu anh về Mỹ mà còn viết những mặt ‘tiêu cực’ của chế độ, thì đừng nghĩ đến chuyện trở lại quê hương!”

Một thi sĩ ngoài Bắc (anh quên mất tên) đã viết:

“Tôi chưa được sống cuộc đời tôi định sống!”.

Còn anh là người “sống ngoài vòng kiềm tỏa của bạo quyền”, tại sao lại cũng “không thể sống cuộc đời mình định sống?” Cho nên dù bị thiệt thòi không được thoải mái đi ngoạn cảnh nước non hùng vĩ; nhưng tối thiểu anh không quay lưng lại với nỗi bất hạnh của giống nòi.

Điều đó cũng đủ cho thấy mình không phải là thằng con bất hiếu với Thầy Mẹ. Người trong nước khát khao được cất lên tiếng nói theo những gì họ nghĩ, tại sao ở một nơi mình được quyền nói lên suy nghĩ riêng thì lại lặng im?

Em viết cho anh Uyên Thao rằng em sẽ đưa những mẫu email trao đổi giữa anh Văn Quang, em, anh và anh “Tui” vào cuốn Tâm Bút đang viết; điều đó làm anh bỗng nhiên nhớ đến câu thơ của T.T. KH trong “Bài Thơ Cuối Cùng” có câu

*“Bài thơ ‘đan áo’ nay rao bán,
Cho khắp người đời thóc mách xem...”*

***/ Lời “bình” của TTBG:**

Chữ nghĩa hay, đẹp, trang nhã; lời lẽ xúc tích; ý tứ cô đọng, tất cả đều là CÁI ĐẸP, là gia sản tinh thần CHUNG của mọi con người sống trên cõi đời này.

Anh vốn thật thà, hơi dai dai một tí, nhưng trong sáng. Nên chẳng ngại người đời “thóc mách” xem chuyện anh em mình thư đi, từ lại. Đây chỉ là một ý tưởng ngộ nghĩnh để chứng tỏ ông anh của em là một tay võ biền từ hình dáng đến giọng nói, nhưng cũng lãng mạn, rất yêu thơ, yêu nhạc; chứ không phải thuần túy là kẻ “cổ cây, vai bừa” như ý tưởng người ta.

***/ Lời “bình” của TTBG:**

Có như vậy mới đúng là anh Bằng Phong Đặng Văn Âu! Đâu phải anh nào cũng dễ dàng được làm anh TTBG? Đốt đuốc đi giữa ban ngày cũng chưa chắc tìm mà thấy? “Anh xin hứa sẽ là người anh xứng đáng, không làm thất vọng cho em”, em tin!

*Anh ghi lại **BÀI THƠ CUỐI CÙNG** của TTKh. để em đọc chơi.*

*Anh hồi tháng ngày xa quá nhỉ?
Một mùa thu cũ, một lòng đau..
Ba năm ví biết anh còn nhớ,
Em đã cầm lời, có nói đâu!*

*Đã lỡ, thôi rồi! chuyện biệt ly,
Càng khơi càng thấy lụy từng khi
Trách ai mang cánh "ty-gôn" ấy,
Mà viết tình em, được ích gì?*

*Chỉ có ba người đã đọc riêng,
Bài thơ "đan áo" của chồng em.
Bài thơ "đan áo" nay rao bán,
Cho khắp người đời thóc mách xem...*

*Là giết đời nhau đấy, biết không?
.... Dưới giàn hoa máu tiếng mưa rung,
Giận anh, em viết dòng dư lệ,
Là chút dư hương: điệu cuối cùng!*

*Từ đây, anh hãy bán thơ anh,
Còn để yên tôi với một mình,
Những cánh hoa lòng, hừ! đã ghét,
Thì đem mà đổi lấy hư vinh.*

Ngang trái đời hoa đã úa rồi,
 Từng mùa gió lạnh sắc hương rơi
 Buông nghiêm thờ thần hồn eo hẹp,
 Đi nhớ người không muốn nhớ lời!

Tôi oán hờn anh mỗi phút giây,
 Tôi run sợ viết, bởi rồi đây
 Nếu không yên được thì tôi... chết
 Đêm hơi! làm sao tôi thế này?

Năm lại năm qua cứ muốn yên
 Mà phương ngoài gió chẳng làm quên;
 Và người vỡ lẽ duyên thâm kín,
 Lại chính là anh? anh của em!

Tôi biết làm sao được hồi trời?
 Giận anh, không nữa! Nhớ không thôi!
 Mưa buồn, mưa hắt, trong lòng ướt...
 Sợ quá đi, anh... "có một người"!..

Anh Âu,
 Trưa ngày 13 tháng 6 năm 2017.
 □

***/ Lời “bình” của TTBG:**

Romain Rolland (nhà văn Đức) đã viết bốn câu thơ trong tác phẩm Jean Christophe:
 “Vì có những lúc anh yêu em
 Em cảm ơn anh!
 Và em ước mong rằng ở nơi khác
 Anh sẽ được sung sướng hơn!”

T.T.Kh, chữ nghĩa đẹp thiệt, nhưng tư tưởng “oán hờn” dành cho người “đã đi qua đời” hãy còn “tâm thường” quá! Thấy, nữ thi sĩ “đàn chị” vẫn không thoát được ra ngoài vũng Tình Yêu từng xé nát trái tim bằng tấm lòng thứ-tha-cầu-chúc... (như Romain Rolland, như TTBG em gái anh Âu trong đời luôn luôn hành xử!)

□

2/ Thư TTBG gửi anh Đặng Văn Âu.

Sàigòn, thứ Tư June 14/2017

Anh Âu ơi,

“Đồng thanh tương ứng đồng khí tương cầu.”

Không phải chỉ anh Âu “đánh bạo làm quen” mới được gặp em, mà em cũng may mắn nhờ sự đánh bạo làm quen đó mới có được ông anh đúng nghĩa và người bạn quý cũng đúng nghĩa như anh “Tui” ở Santa Ana.

Anh em mình đã “gần tàn cuộc chơi” thì sự nhận định về nhau hẳn phải là xác đáng chứ không bông bột hời hợt như thời tuổi trẻ trong việc “chọn bạn mà chơi” theo lời Mẹ dạy. Hồi đó còn nông cạn quá, có muốn “chọn” cũng không đủ kinh nghiệm để chọn. Vì thế mới bị bạn “đá” cho nhiều cú đau điếng, thối trời xanh!

Bây giờ đời đã cạn, không cần chọn thì bạn tốt vẫn tìm tới; thái độ duy nhất của em là **“ôm giữ vào lòng thật trân trọng những người bạn muôn màng hiếm hoi mà quý báu đó.”**

Em, cũng giống hệt anh, tự hào suốt đời KHÔNG HỀ dựa hơi ai. Người DUY NHẤT cho em MUỐN DỰA THẬT là Mẹ hiền, khi còn trẻ về mặt vật chất, lúc lớn khôn là mặt tinh thần.

Ngoài ra với BẤT CỨ AI trong đời,... bản chất em luôn luôn là con chim “ăn một quả khế trả một nén vàng”, nhưng bởi KHÔNG có vàng để trả nên không bao giờ dám nhận ơn ai.

Và, trong cuộc đời, chỉ Mẹ mới là người khiến em bị hối hận dày vò duy nhất, nhưng lòng riêng em cũng được an ủi, do bởi hai mươi năm cuối đời, sống với em, em đã TRẢ LẠI cho bà một cái tiếng “đàng hoàng” chứ không là những lời khinh bỉ chê bai từ trong họ tộc ra đến ngoài xã hội. Vô số người ghét em, nhưng không khinh em được. Anh em mình giống nhau chỗ đó.

Kể anh nghe chuyện này:

Có cô học trò 55 tuổi, một bữa đi ăn cưới về, gọi em, bảo:

“Vợ chồng em ngồi giữa hai người khách, một ông ở Nam Cali xuống, một bà cư trú tại đây.

Ông Nam Cali hỏi bà Bắc Cali:

-Ở San Jose, có biết TTBG?

Tức thì bà Bắc Cali. tuôn ra ào ào những lời chửi rửa TTBG. Vợ chồng em ngồi im lắng nghe.

Ông Nam Cali để bà Bắc Cali. chửi đã đời, xong, hỏi nhẹ:

-Có bao giờ chị đọc, hay gặp TTBG?

Bà Bắc Cali. lắc đầu, vẻ rất thành thật.

Ông Nam Cali. lại hỏi:

-Vậy hà có gì chị chửi TTBG?

Bà Bắc Cali. vênh mặt:

-Ai cũng chửi chứ chẳng phải mình tôi.

Ông Nam Cali. thở nhẹ:

-Còn tôi thì thấy, trong tất cả mọi nhà văn nữ hải ngoại, không ai viết hay như TTBG, mà tư cách cũng chẳng ai đàng hoàng hơn TTBG.

Sau câu chuyện kể của cô học trò, thấy nét sung sướng Mẹ em tràn ra ngoài mặt. Em thường nghe Mẹ dạy câu:

“Ở đời Trời hại mới hư

Còn con người hại cũng như phán nhồi!” (cho mình thêm đẹp!).

Có một bài thơ em “ti toe làm” (bắt chước chữ dùng của anh “Tui”) khi còn sống đời cu li bên Tây:

NGƯỜI BẠN

Ta hát nghêu ngao khúc nhạc sầu

Tiếng hát ngân dài trong đêm sâu

Hát rằng: “Trời đất bao la quá

Ta có dành được chỗ nào đâu?”

Ta viết câu thơ tự thuở nào

Rồi một mình ngâm giữa đêm thâu

Ngâm rằng: “Thiên hạ đông người quá

Ta biết tìm tri kỷ nơi nao?”

Ta cất lên tiếng sáo u hoài

Thê lương ai oán tận trời cao

Than rằng: “Con Tào đành hanh quá

Cứ mãi trêu đùa kẻ tài hoa!”

Ta ngắm muôn sao tự mỉm cười

Ngắm ánh trăng vàng soi nơi nơi

*Trong đêm trắng lạnh lùng im vắng
Trăng với sao là bạn ta thôi!*

*Nghe thoáng đâu đây có tiếng cười
Dịu dàng, êm ái, chẳng lả loi...
Ô kìa! Ta còn người bạn nữa
Chính là “nỗi cô đơn khôn nguôi”!*

Thuở đó đâu hề nghĩ mình là nhà văn mà còn cô đơn đến vậy. Đi vào chón gió tanh mưa máu, điều này càng thêm ngàn lần mạnh mẽ trong em.

Anh Âu ơi,

Ngay từ ngày đầu gặp em, anh đã ao ước “trúng số” để làm tờ báo có em cùng hợp tác. Bây giờ anh đâu cần “trúng số” mà vẫn “có em hợp tác” như thường!

Viết Cho Người “Đã Chết” chính là cái “sân” cho anh em mình “múa bút-kiếm”, (đừng quên em là đũa có “tài” trong “nghề” làm Editor in Chief (!); không phiền hà ai, cũng chẳng làm ai “ngứa” mắt, bởi mình đâu có ý đồ bon chen giành giật gì hai chữ “lợi danh” bản thủ.

Đó chỉ là nơi gom góp rồi tích tụ những tài liệu văn chương quý giá trong thời đoạn sống của giới văn nghệ sĩ lưu vong hải ngoại; là nơi giải tỏa những nỗi niềm, những uẩn khúc trắc trở, những ước mơ không trọn của riêng từng “bút-kiếm khách”; một kiểu “đem tâm tình viết lịch sử” như đề tựa một tác phẩm của Nguyễn Mạnh Côn mà anh “Tui” đã nhắc trong thư gửi anh Văn Quang hôm qua.

Em tin như vậy.

Anh Văn Quang có lần dạy em: “Viết tức là phải lách. Vì thế mà gọi là viết lách”.

Em thì khác, không đủ sôi đời như anh Văn Quang nên sống sao viết vậy bằng chữ nghĩa trong sáng và cái Tâm thành thật. Do đó chỉ sợ Trời chứ chẳng sợ Người.

Và tự biết, cũng không dễ gì bị ai “bóc” như anh Văn Thanh đã có lòng nhắc nhủ.

“Thép đã tôi thế đấy!” từ mấy chục năm rồi! Trong cõi riêng thấy vẫn CÒN không khí trong lành cho mình hít thở để tồn tại. Cũng có niềm tin mãnh liệt rằng Trời sẽ không bao giờ HẠI những đũa như em. Vì thế cứ an nhiên tự tại mà đi tới, đi tới.

Dạo căn nhà em còn là cái sân khấu của Một Truyện Dài Không Tên, một buổi tối, một câu chuyện được đưa ra “mỏ” trên bàn rượu.

Em kể giữa cả bọn:

“Chiều nay đang dạy học trò, tôi nghe tiếng cửa sắt nơi bậc thang cuối dẫn lên lầu lay động. Đi ra thì thấy một anh Mỹ trắng cao lớn, bộ dáng bản thủ, xin tôi mở khóa cửa cho đi toilette nhờ. Tôi nói, không được, anh sẽ làm đám học trò tôi sợ. Anh chàng cứ đứng nói ‘Please! Please!’ làm mình cũng thấy lòng không nở. Thế là bảo anh ta xuống lầu, cho đi nhờ toilette tiệm sách Văn Uyển.

TNH bây giờ đang ngồi đọc sách, trông tiệm, biết ra ý muốn của tôi, mặt cau có không chịu. Tôi nói với TNH: ‘Em lỡ bảo là cho đi nhờ toilette. Thôi, thông cảm cho anh ta, nhờ anh ta muốn đi tiểu thật thì sao?’

TNH miễn cưỡng đưa chìa khóa cho chàng homeless.

Khi dùng xong toilette, anh ta đi ra, chỉ cảm ơn tôi chứ chẳng hề ngó qua TNH một nháy.

Chuyện tương ‘chút xíu’, ngờ đâu thành ra ‘chuyện lớn’. Mẹ tôi, TNH và cả Vân San, ba con người thuộc ba thế hệ khác nhau, đều lên án hành động ‘ngu ngốc, nguy hiểm’ đó của tôi.”

Bấy giờ, Đăng Sơn kêu to:

“Đúng! Mọi tội ác ở Mỹ phần lớn chỉ bắt nguồn từ lý do nhỏ ‘xin đi nhờ toilette’”

Còn Trần Quang Nam thì nói:

“Chị muốn biết, tôi dẫn đến khu nhà tôi ở, có mấy thằng homeless, hiếp dâm rồi giết người ngay giữa downtown.”

Anh Âu ơi,

Nghe cả bọn nhao nhao như vậy, em tự hỏi:

“Chẳng lẽ trên đời không có lòng Nhân?”

Xong, tự biện hộ cho mình:

“Đọc sách, thấy có trường hợp một con cạp dữ cúi đầu quỳ rạp trước mặt một vị hiền nhân đức độ. Thì trường hợp em, có thể lúc anh chàng Mỹ trắng đến xin đi tiểu là đã mang sẵn ý định cướp của giết người. Vậy điều gì khiến anh ta ‘chỉ làm hành động đi tiểu nhờ’ đơn giản? Em đoán, chính là cái nhìn thương xót từ em đã gạt bỏ giùm cái Ác trong lòng anh ta.

Đó là Dịch học. Em tin như vậy, anh Âu ạ.

Ở chặng cuối đời mà vẫn gặp anh, anh Văn Quang, anh Uyên Thao, anh Văn Thanh, rồi lại anh Tui, thấy đều có cái Tâm và cây viết thành thật, thì nghĩ, đó chính là “một sự hạnh ngộ quý báu”; một sức mạnh hợp quần (chứ không là phe nhóm); **một thứ gia sản tinh thần hướng Thiện mà chữ nghĩa từng người sẽ rất cần thiết lưu lại cho những lớp thế hệ đi sau.**

Nikos Kazantzakis đã viết:

“Trọn đời tôi, có một từ ngữ luôn luôn đập quất hành hạ tôi. Đó là chữ: ĐI LÊN!”

Anh em mình phải nên nhắc nhở hoài với nhau câu đó. Cho dù ngày mai mình ngã chết thì hôm nay vẫn còn nghĩ về câu ấy mà thôi.

Cố gắng và đừng bi quan nhé anh.

Em, BG.

[]

Trần Thị Bông Giấy
(Bài viết xong tại khách sạn Vina Terrace,
Sài Gòn thứ Tư ngày June 14/2017 lúc 12 giờ trưa).
[]